

МАРКАЗИ МИЛЛИИ ТЕСТИИ НАЗДИ
ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Китобчаи
ТЕСТ | **2024**

Қисми А.2

- ☒ Забони тоҷикӣ
- ☒ Математика
- ☒ География
- ☒ Забони хориҷӣ

Варианти

1

ДАСТУР

Саволнома аз чор субтест иборат аст: **забони тоҷикӣ, математика, география** ва **забони хориҷӣ**. Субтестҳои **забони тоҷикӣ** ва **забони хориҷӣ** 25 саволу масъала, субтести **география** 26 саволу масъала, субтести **математика** 27 саволу масъаларо дар бар мегиранд.

Саволу масъалаҳои тест дар ду навъ таҳия шудаанд: саволу масъалаҳои пӯшида (бо интиҳоби як ҷавоби дуруст ва муайян кардани мувофиқат) ва кушода.

Дар саволу масъала бо интиҳоби як ҷавоби дуруст чор гуна (вариант)-и ҷавоб дода мешавад, ки танҳо яктояш дуруст аст.

!	Масалан, агар Шумо варианти “В”-ро ҷавоби дурусти савол интиҳоб кунед, пас онро дар варақаи ҷавобҳо ин гуна ишора намоед:	<table style="display: inline-table; border: none;"> <tr> <td style="padding: 0 5px;">A</td> <td style="padding: 0 5px;">B</td> <td style="padding: 0 5px;">C</td> <td style="padding: 0 5px;">D</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">●</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> </tr> </table>	A	B	C	D	○	●	○	○
A	B	C	D							
○	●	○	○							

Дар саволу масъала барои муайян кардани мувофиқат ба ҳар унсури дар сутуни чап додашуда (калима, ибора, ҷумла, формула, функсия ва ғайра) аз унсурҳои сутуни рост, ки яктояш зиёдтис, унсури мувофиқ интиҳоб карда мешавад.

!	Масалан, агар ба унсури “А”, ба фикри Шумо, ҷавоби мувофиқ рақами 2, ба унсури “В” рақами 4, ба унсури “С” рақами 1 ва ба унсури “D” рақами 5 бошад, дар варақаи ҷавобҳо ин гуна ишора намоед:	<table style="display: inline-table; border: none;"> <tr> <td></td> <td style="padding: 0 5px;">1</td> <td style="padding: 0 5px;">2</td> <td style="padding: 0 5px;">3</td> <td style="padding: 0 5px;">4</td> <td style="padding: 0 5px;">5</td> </tr> <tr> <td style="padding: 0 5px;">A</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">●</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> </tr> <tr> <td style="padding: 0 5px;">B</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">●</td> <td style="text-align: center;">○</td> </tr> <tr> <td style="padding: 0 5px;">C</td> <td style="text-align: center;">●</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> </tr> <tr> <td style="padding: 0 5px;">D</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">○</td> <td style="text-align: center;">●</td> </tr> </table>		1	2	3	4	5	A	○	●	○	○	○	B	○	○	○	●	○	C	●	○	○	○	○	D	○	○	○	○	●
	1	2	3	4	5																											
A	○	●	○	○	○																											
B	○	○	○	●	○																											
C	●	○	○	○	○																											
D	○	○	○	○	●																											

Ҷавоби саволу масъалаи кушода адади бутуни мусбат аст, ки ҳар рақами он дар катаки алоҳидаи варақаи ҷавобҳо навишта мешавад. Воҳидҳои ченак, ба мисли кг, л, м, км², Ом, °C ва ғайра дар варақаи ҷавобҳо **навишта намешавад**.

!	Масалан, агар Шумо 268 км -ро ҷавоби дурусти масъала ҳисоб кунед, дар варақаи ҷавобҳо танҳо ададро нависед:	2 6 8
----------	--	--

Барои ҷавоб додан ба саволҳо ва ҳалли масъалаҳои тест **200 дақиқа** муайян шудааст.

!	Пас аз шинос шудан бо дастур, ки маъмури имтиҳон хондааст, дар паси варақаи ҷавобҳо ҷумлаи «Бо тартиби гузаронидани имтиҳон шинос шудам»-ро нависед ва имзо гузоред. Дар вақти иҷрои тест бодикқат бошед. Ҷавобҳоро аввал дар китобчаи тест ишора намоед/нависед. Агар дар ҷавоб ёфтан ба ягон саволу масъала душворӣ кашед, саросема нашавед ва ба ҳаяҷон наомада, ба иҷрои тест идома диҳед. Пас аз ҷавоб гуфтан ба дигар саволу масъалаҳо ба саволу масъалаи бароятон душвор баргардед.
----------	--

!	Амалҳои зерин дар рафти имтиҳон МАНЪ АСТ: • гуфтугӯ, ёрӣ додан, ҳалал расонидан ба ҳамдигар ва (ё) истифода кардан аз ёрии шахсони дигар дар иҷрои саволу масъалаҳои тест; • иваз кардани ҷойҳо ва (ё) китобчаҳои тест, варақаҳои ҷавобҳо ва ҳар гуна навиштаҳои ҳамдигар; • гузоштани қайду ишораҳои ба имтиҳон дахлнодошта дар варақаи ҷавобҳо, аз ҷумла, дар ҳошияҳои он; • аз синфхона баровардани варақаи ҷавобҳо ва (ё) маводи дигари барои баргузори имтиҳон пешбинишуда. Дар ҳолати вайрон кардани ин талабот мутасаддиён ҳуқуқи аз имтиҳон хориҷ кардани Шуморо доранд.
----------	--

ТАРТИБИ ПУР КАРДАНИ ВАРАҚАИ ҶАВОБҲО

- пеш аз ҷавоб додан ба саволҳо ва ҳалли масъалаҳо дар варақаи ҷавобҳо **рақами варианти китобчаи тести худро ишора намоед**;
- ҷавобро дар варақаи ҷавобҳо мувофиқи тартиби пур кардани варақаи ҷавобҳо, чунонки дар боло нишон дода шуд, **ишора намоед/нависед**;
- **аз ёд набароред**, ислоҳ намудани ҷавоб дар варақаи ҷавобҳо **МУМКИН НЕСТ** – ҷавоби ба тарзи дигар ишорагардида/навишташуда ва ислоҳгардида **ба назар гирифта намешавад**;
- пеш аз супоридани варақаи ҷавобҳо бори дигар **боварӣ ҳосил намоед**, ки ҷавоби ҳамаи саволу масъалаҳо дар варақаи ҷавобҳо ишора/навишта шудааст.

!	Варақаи ҷавобҳо такроран дода намешавад.
----------	--

Ба Шумо комёбӣ меҳоҳем!

1 Кадом калимаҳо ду ҳарфи йотбарсар доранд?

- A) бурё, ҳаё
- B) якрӯя, Яҳё
- C) ғаюр, миён
- D) кайҳон, яманӣ

2 Дар кадом ибора ҳарфи ь (сакта) нодуруст истифода шудааст?

- A) маъвои дил
- B) маънои зиндагӣ
- C) воқеъаи таърихӣ
- D) фаъолияти ҳаррӯза

3 Навишти кадоме аз ин калимаҳо аз рӯйи қоидаи имло нест?

*Зи фарри фарвадин домони сахро боги ризвон шуд,
Насими субҳидам бар сабзаву гул амбарафшон шуд.* А. Лохутӣ

- A) фарри
- B) домони
- C) субҳидам
- D) амбарафшон

4 Дар ҷумлаи зерин ба ҷойи сенуқта ҳаммаъноии калимаи *барзгарро* гузоред:

Исми ... ба ҳамин қабил мардумон мансуб будааст. С. Улуғзода

- A) боғбон
- B) деҳқон
- C) чорводор
- D) соҳибмулк

5 Калимаҳои сермаъно:

- A) омад, рӯй
- B) абр, офтоб
- C) зебо, дилкаш
- D) армон, эҳсон

6 Таъбири “ба дард хӯрдан” чӣ маъно дорад?

- A) ҳисси нороҳатӣ кардан аз ҳодиса ва ё чизе
- B) боиси ташвишу саргардонӣ шудани ҳодиса ва ё чизе
- C) мувофиқи матлаб будан ва ба эҳтиёҷ даркор шудани чизе
- D) мувофиқи ҳоли касе гап задан ва баровардани эҳиёчи ӯ бо чизе

- 7 Дар чумлаи зерин ба ҷойи сенукта ибораи рехтаи мувофиқро гузоред:
Муҳиддинмахдум он шаб наздикони худро даъват карда, Ҷ. Иқромӣ
- A) суҳбат қаймоқ баст
 - B) суҳбат ораста буд
 - C) суҳбат тафсида рафт
 - D) суҳбатро пир карда буд

- 8 Услуби баёни матни зеринро муайян намоед:
Аммо сиккаҳои Бухоро дар садаҳои нахустини мелодӣ ба тақлид аз ҷаҳор-дирҳамии юнониянд ва аз асри ҷаҳоруми мелод ба баъд ба тақлид аз сиккаҳои сосонӣ бо нақши оташдон дар як рӯ ва нақши фармонраво дар рӯи дигар, ки аз нақши Баҳроми панҷум тақлид шудааст, зарб шудаанд. Ш. Раҳимзода
- A) илмӣ
 - B) бадеӣ
 - C) публицистӣ
 - D) расмӣ-коргузорӣ

- 9 Исмҳои мураккабе, ки аз асосҳои замони гузашта ва ҳозираи феъл сохта шудаанд.
- A) гирудор, давутоз
 - B) кофтуков, пухтупаз
 - C) дидадаро, қаламтарош
 - D) додугирифт, гуфтушунид

- 10 Дар чумлаи зерин ба ҷойи сенукта шумораи тахминиро гузоред:
Аз аҳли маҷлис як ҷавони ...-сола ҷойро гардонд. С. Айни
- A) ҳаждаҳ
 - B) бисту ду
 - C) бисту панҷуним
 - D) бисту ҳашт-бисту нӯх

- 11 Ба ҷои сенукта сифатеро гузоред, ки дар қолаби $\neg \neg$ сохта шудааст:
Дар замони Баҳроми Гӯр ҳакиме буд, ки дар фазлу ҳикмат ягона буд ва дар ҳунару дониш С. Айни
- A) ангуштнамоӣ
 - B) шуҳратманд
 - C) бемонанд
 - D) машҳур

- 12 Дар чумлаи зерин ба ҷойи сенукта феъли таркибии мувофиқро гузоред:
Ин муддат фақат дар хондани дарсҳои мазкур С. Айни
- A) оғоз мегардид
 - B) боқӣ мемонад
 - C) сарф мешуд
 - D) баргузор мешуд

13 Кадом калимаҳо зарфанд?

- A) хуфта, пухта
- B) ноилоҷ, қасдан
- C) норизо, нотавон
- D) чархидан, ғунҷидан

14 Ба ҷойи сенуқта пешоянди таркибии мувофиқро гузоред:

Ба замини қулба як бўрё ва ... вай нӯстаки мӯйҳояш рехташуда буд. Р. Ҷалил

- A) ба назди
- B) дар болои
- C) ба андозаи
- D) дар баробари

15 Ибораи сифатиرو муайян намоед:

- A) каме сонитар
- B) муддати хондан
- C) аз серҳосилӣ ҳам
- D) ғалаба бар душман

16 Ба ҷойи сенуқта хабари мувофиқи ҷумларо гузоред, ки ҷумлаи муайншахс ҳосил шавад:

Ҳар рӯз ба навад кас дарс ... ? Р. Ҷалил

- A) медиҳӣ
- B) медоданд
- C) медиҳанд
- D) додан лозим

17 Дар ҷумлаи зерин мубтадо кадом аст?

Бо мулоҳиза сухан гуфтан шарти одоб аст ва барои ҳама ҳатмист.

Ф. Муҳаммадиев

- A) сухан
- B) мулоҳиза
- C) шарти одоб
- D) сухан гуфтан

18 Ба ҷойи сенуқта ҳоли тарзи амали мувофиқро гузоред:

Ҳар ду ... дар ҳаққи вай дуо карда дастҳоро бар рӯ кашиданд. С. Айни

- A) беҳаёлона
- B) хушҳолона
- C) назарногирона
- D) ҳавобаландона

19 Кадом аъзoi чумла чида шудааст?

Дар тахти чойҷӯи хасу хошокҳои тару нам бо дуди гафсу тунд месӯхтанд.

Р. Ҷалил

- A) ҳол
- B) хабар
- C) пурқунанда
- D) муайянқунанда

20 Кадом суҳан дар бораи Абдурраҳмони Ҷомист?

- A) шоир, олим ва мутафаккир, муаллифи асари “Донишнома”
- B) шоир, олим ва мутафаккир, муаллифи асари “Саодатнома”
- C) шоир, нависанда ва мутафаккир, муаллифи асари “Баҳористон”
- D) шоир, нависанда ва мутафаккир, муаллифи асари “Гулистон”

21 Вазифаи ҳарфи *й*-ро муайян намоед:

A) бибӣ	1) бандаки хабарӣ
B) гулдӯзӣ	2) бандаки феълӣ
C) шинохтӣ	3) пасванди исмсоз
D) фаҳмидаӣ	4) пасванди зарфсоз
	5) овози таркиби калима

22 Ба ҷойи сенуқтаҳо ҷонишинҳои мувофиқро гузоред:

A) Боз ҳамон моҳу ҳамон осмон,
Боз ... зинати Ҳиндустон. М. Турсунзода	1) ҳеҷ
B) Сано гуфтам ба фарзанди чигарбанд,
Ба ... модари дорoi фарзанд. М. Турсунзода	2) ҳама
C) Саропо маҳв шав, то чумла огоҳӣ шавӣ, Бедил,
Ба қадри гумшуданҳо ... ин ҷо раҳнамо дорад.
Абдулқодири Бедил	3) ҳар ки
D) Аз қабри гили сиёҳ то авҷи Зухал,
Кардам ... мушкilotи гетиро ҳал. Абуалӣ ибни Сино	4) ҳамон
	5) ҳар як

23 Ба ҷойи сенуқтаҳо калимаҳои мувофиқро гузошта, ҷумлаҳоро пурра кунед:

A) ... бузургӣ зи гавҳар аст.	1) садо
B) Сад ... -ву як гуфтор	2) андеша
C) ... аз ду даст меҳезад.	3) одамро
D) ... дар хомӯшӣ аст.	4) садафро
	5) саломатӣ

Чавон ҳам ба хандаи вай ҳамроҳӣ кард. П. Толис

A) ҳамроҳӣ кард	1) ҳол
B) ба ханда	2) хабар
C) чавон	3) мубтадо
D) вай	4) пуркунанда
	5) муайянкунанда

A) Ёре, ки раҳи вафо наварзад,
Сад хирман аз ӯ чаве наарзад.
Абдурраҳмони Ҷомӣ	1) Ба ваъда вафо намекуни, беҳтар, ки аҳд набандӣ.
B) Дастӣ вафо дар камари аҳд кун,
То нашавӣ аҳдшикан, ҷаҳд кун.
Низомии Ганҷавӣ	2) Дӯсте, ки вафодор нест, ба як пули сиёҳ ҳам намеарзад.
C) Набояд рӯзи аввал аҳд бастан,
Пас аз бастан намебояд шикастан.
Бадриддини Ҳилолӣ	3) Аз касе, ки амалаш ба гуфтор як нест, умеди вафо нақун.
D) Он кас, ки чу гул дурӯй бошад,
Дар вай зи вафо чӣ бўй бошад?!
Абдурраҳмони Ҷомӣ	4) Бар ваъда вафо кун ва бикӯш, то аҳдшикан набошӣ.
5) Бикӯш, то хайрхоҳи мардумон бошӣ.

Лутфан, ба варақаи ҷавобҳо гузаронидани ҷавобҳоятонро фаромӯш нақунед. Пур кардани варақаи ҷавобҳо ҳатмӣ аст.

1 Ҳисоб кунед:

$$15 : \frac{5}{7} - 2, 1.$$

- A) 0
- B) 42
- C) 18,9
- D) 4,2

2 Кадом баробарӣ дуруст аст?

- A) $\left(\frac{a}{b}\right)^p = a^p b^p$
- B) $\left(\frac{a}{b}\right)^p = a^p b^{-p}$
- C) $\left(\frac{a}{b}\right)^p = a^p + b^p$
- D) $\left(\frac{a}{b}\right)^p = a^p - b^p$

3 Тасдиқоти дурустро муайян кунед.

- A) Ҳар як адад дар натиҷаи аз он тарҳ кардани нул кам мешавад.
- B) Суммаи ду адади муқобил ба нул баробар нест.
- C) Ҳар як адад дар натиҷаи ба он ҷамъ кардани нул зиёд мешавад.
- D) Нол аз ҳар як адади манфӣ калон аст.

4 Масоҳат ва хатти миёнаи трапетсияи баробарпахлуи асосҳояш a , b ва баландиаш h дар намуди система дода шудаанд. Баландии трапетсияро ёбед.

$$\begin{cases} \frac{a+b}{2} h = 48, \\ \frac{a+b}{2} = 4. \end{cases}$$

- A) 6
- B) 4
- C) 8
- D) 12

Ҷой барои сиёҳнавис

5 Вақте ки 60 мусофири автобус ба чойхона худ нишаст, дар автобус 20%-и ҳамаи чойхона нишаст ҳолӣ монд. Автобус чанд чойи нишаст дорад?

- A) 120
- B) 80
- C) 115
- D) 75

6 Суммаи кунҷҳои бисёркунҷаи барҷаста ба воситаи формулаи $G = (n - 2)\pi$ ҳисоб карда мешавад, ки дар он n миқдори кунҷҳои он аст. Ин формуларо истифода карда, ҳангоми $n = 18$ будан қимати G -ро ёбед.

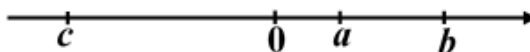
- A) 16π
- B) 24π
- C) 8π
- D) 12π

7 Аз қисми боқимондаи борхате, ки дар мағозаи китоб (ба расм нигаред) дода шуда буд, муайян кунед, ки як дафтари умумӣ чанд сомонӣ аст.

- A) 20
- B) 10
- C) 18
- D) 8

№	Номгӯ	Миқдор	Нархи 1 дона	Ҷа
1	Китоб	4	20 сомонӣ	
2	Тақвим	1	16 сомонӣ	
3	Дафтари умумӣ	2		
Ҷамағӣ	116 сомонӣ			

8 Дар хатти ростии координатӣ ададҳои a , b ва c қайд карда шудаанд.

Кадам нобаробарӣ дуруст аст?

- A) $a - b < 0$
- B) $c + a > 0$
- C) $2c - a > 0$
- D) $b + a < 0$

Чой барои сиёҳнавис

9 Кунчи α шарти

$$\frac{\pi}{2} < \alpha < \pi - \text{ро}$$

каноат мекунад ва $\sin \alpha = \sqrt{0,51}$ аст. Қимати $\cos \alpha$ -ро ёбед.

- A) 0,28
- B) 0,7
- C) $-\sqrt{0,14}$
- D) -0,7

10 Решаи хурдтарини мусбати муодиларо ёбед:

$$\cos \frac{\pi(x-2)}{3} = \frac{1}{2}.$$

- A) 0,5
- B) 3
- C) 1
- D) 0

11 Барои кадом қимати x қимати функцияи $y = 2x^2 - 28x + 44$ хурдтарин аст?

- A) -14
- B) 7
- C) 11
- D) 2

12 Соҳаи муайянии функцияро ёбед:

$$y = \sqrt{1 - x^2}.$$

- A) $[-1; 1)$
- B) $[-1; 1]$
- C) $(-1; 1)$
- D) $(-1; 1]$

Чой барои сиёҳнавис

13 **Ҳосилаи функсияи**

$$y = \cos \frac{x}{2} \text{-ро ёбед.}$$

- A) $y' = -\frac{1}{2} \sin \frac{x}{2}$
- B) $y' = \sin \frac{x}{2}$
- C) $y' = -2 \sin \frac{x}{2}$
- D) $y' = 2 \sin \frac{x}{2}$

14 **Коэффитсиенти кунҷии расанда ба графики функсияи $f(x) = 3 - x^3$ -ро дар нуктаи $x_0 = 2$ ёбед.**

- A) 9
- B) -5
- C) -12
- D) 11

15 **Тасдиқоти дурустро муайян кунед.**

- A) Қисми хатти рост, ки ба воситаи ду нукта маҳдуд аст, нимхатти рост ном дорад.
- B) Аз як нукта фақат як хатти рост гузаронидан мумкин аст.
- C) Ҳар як порча дарозии аз нул калон дорад.
- D) Ду хатти рост ҳамдигарро дар ду нукта мебуранд.

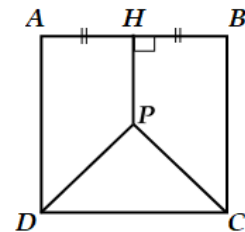
16 **Дар чоркунҷаи $ABCD$ давра дарункашидашуда буда, $AB = 8$ см, $BC = 9$ см ва $CD = 13$ см аст. Дарозии тарафи чоруми чоркунҷаро ёбед.**

- A) 11 см
- B) 12 см
- C) 5 см
- D) 7 см

Чой барои сиёҳнавис

- 17 Периметри квадрати $ABDC$ -ро ёбед.
 $AH = HB$ ва $HP = PD = PC = 5$ аст.

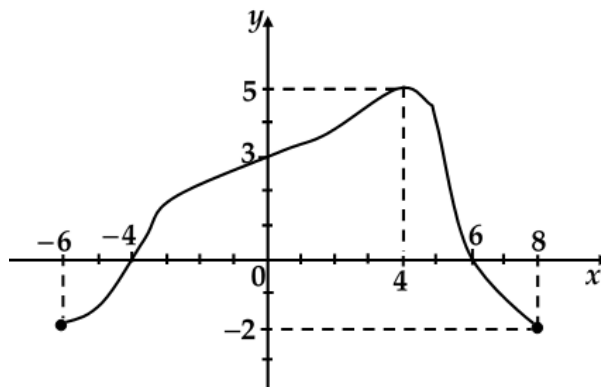
A) 32
 B) 8
 C) 16
 D) 20

- 18 Дар секунҷаҳои монанди ABC ва $A_1B_1C_1$ $AB = 2,5A_1B_1$, $\angle A = \angle A_1$, $\angle B = \angle B_1$, $B_1C_1 = 100$ дм аст. Дарозии тарафи BC -ро ёбед.

A) 350 дм
 B) 250 дм
 C) 25 дм
 D) 40 дм

- 19 Дар расм графики функсияи $y = f(x)$ дар порчаи $[-6; 8]$ дода шудааст. Мувофиқатро муайян кунед:

- A) қимати хурдтарини функсия
 B) нуқтаи максимуми функсия
 C) қимати мусбати аргумент, ки барои он $f(x) = 0$
 D) ординатаи нуқтаи буриши графики функсия бо тири y

1) 4
 2) 6
 3) -2
 4) 3
 5) -4

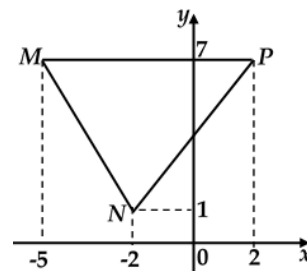
Чой барои сиёҳнавис

20

Дар ҳамвории координатӣ секунҷаи MNP дода шудааст.

Мувофиқатро муайян кунед:

- А) дарозии баландии аз қуллаи N ба тарафи MP гузарондашуда 1) 7
 В) масоҳати секунҷаи MNP 2) 9
 С) суммаи координатҳои нуқтаи P 3) 12
 Д) дарозии порчаи MP 4) 6
 5) 21

21

Қимати ифодаро ҳангоми $\sqrt{x} + \sqrt{y} = 13$ будан ёбед:

$$\frac{16x - 36y}{4\sqrt{x} + 6\sqrt{y}} + 10\sqrt{y}.$$

22

Муодиларо ҳал кунед:

$$\log_2(x + 15) - \log_2 x = 2.$$

Ҷой барои сиёҳнавис

23 Нархи мол ду маротиба ба фоизи якхела паст карда шуд. Агар нархи аввалаи мол 2 500 сомонӣ ва нархи охирини он 1 849 сомонӣ бошад, ҳар дафъа нархи мол чанд фоиз паст карда шуд?

24 Миқдори ҳалҳои натуралии нобаробариро ёбед:

$$8^{5-\frac{x}{3}} > 4.$$

25 Суммаи ҳамаи ададҳои натуралии ба 5 қаратиро ёбед, ки аз 300 зиёд набоянд.

26 Масоҳати шакли бо ҳаҷми $y = 3x^2$, $x = 4$, $y = 0$ маҳдудро ҳисоб кунед.

27 Аз нуқтаи M ба ҳамвори додасуда перпендикуляр ва моил гузаронида шудааст, ки мувофиқан ҳамвориро дар нуқтаҳои N ва P мебуранд. $MP = 5\sqrt{6}$ см, $MN = \sqrt{5}NP$ аст. Дарозии порчаи NP -ро ёбед.

Лутфан, ба варақаи ҷавобҳо гузаронидани ҷавобҳоятонро фаромӯш накунад. Пур кардани варақаи ҷавобҳо ҳатмӣ аст.

Ҷой барои сиёҳнавис

1 Бахрнаварде, ки нахустин саёҳати даври оламо ташкил намудааст.

- A) Абел Тасман
- B) Цеймс Кук
- C) Васко да Гама
- D) Фернан Магеллан

2 Сайёҳе, ки табиати материки Амрикои Чанубиро омӯхтааст.

- A) Александр Гумболдт
- B) Марко Поло
- C) Николай Пржевалский
- D) Фритоф Нансен

3 Кадом гулӯгоҳ Авруосиёро аз Амрикои Шимолӣ чудо мекунад?

- A) Босфор
- B) Беринг
- C) Бассов
- D) Гибралтар

4 Дар худуди кадом қитъаи олам масоҳати бешазорҳо бештар аст?

- A) Австралия
- B) Аврупо
- C) Амрико
- D) Африқо

5 Ҷазираҳои Димоғаи Сабз дар худуди кадом укёнус ҷойгир шудаанд?

- A) Ором
- B) Яхбастаи Шимолӣ
- C) Ҳинд
- D) Атлантика

6 Кадоме аз объектҳои географии номбаршуда дар материки Авруосиё ҷойгир аст?

- A) пастиҳои Наздиатлантикӣ
- B) паҳнкӯҳи Тибести
- C) боғи миллии Жау
- D) биёбони Тар

7 “Ҳокбоди афғонӣ” дар болооби кадом дарё ба амал меояд?

- A) Амударё
- B) Вахш
- C) Панҷ
- D) Кофарниҳон

8 Неругоҳи барқи обии Роғунро дар ҳудуди кадом ноҳияи иқтисодии Тоҷикистон сохта истодаанд?

- A) Рашт
- B) Кӯлоб
- C) Вахш
- D) Ҳисор

9 Дар кадом ноҳияи маъмурии Тоҷикистон парвариши лиму бештар рушд кардааст?

- A) Тоҷикобод
- B) Шахристон
- C) Ҷайхун
- D) Лахш

10 Қаторкӯҳе, ки дар он ағбаи Шахристон ҷойгир аст.

- A) Сарикӯл
- B) Туркистон
- C) Ҳисор
- D) Дарвоз

11 Кадоме аз неругоҳҳои барқи обии номбаршуда аз ҷиҳати иқтисодии истеҳсоли мақоми якумро ишғол мекунад?

- A) Норак
- B) Сангтӯда-2
- C) Сангтӯда-1
- D) Сарбанд

12 Кадоме аз минтақаҳои озоди иқтисодии номбаршудаи Тоҷикистон соли 2019 ташкил шудааст?

- A) Суғд
- B) Кӯлоб
- C) Панҷ
- D) Ишқошим

13 Аз ҷиҳати масоҳат калонтарин мамлакати Африқои Шимолӣ.

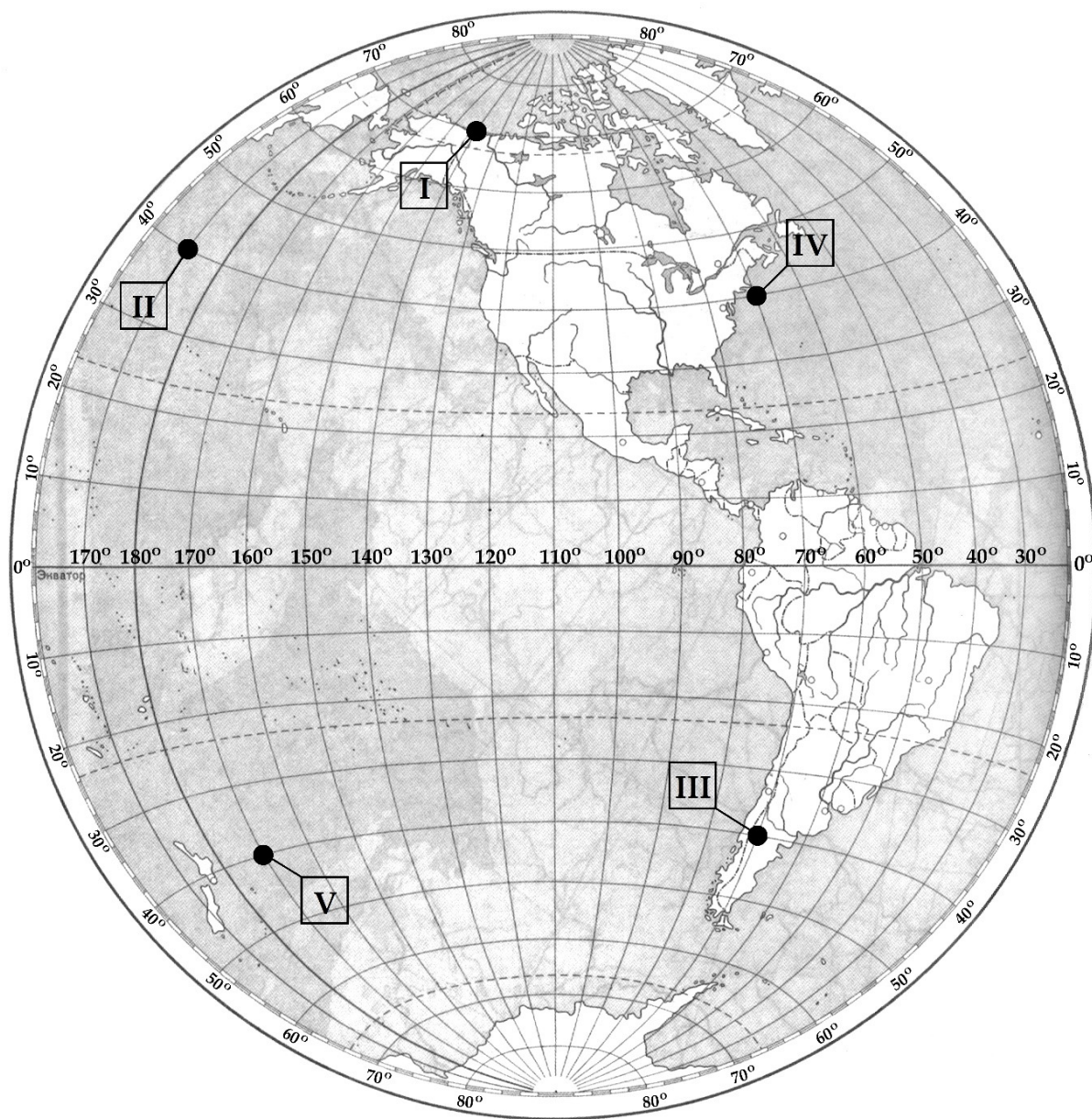
- A) Ангола
- B) Либия
- C) Мали
- D) Алҷазоир

- 14** Дар сохтори электроэнергетикаи кадом давлат неругоҳҳои барқи атомӣ бартарӣ доранд?
- A) Ҷопон
 - B) Бразилия
 - C) Норвегия
 - D) Полша
- 15** Кадоме аз мамлакатҳои номбаршуда аз ҷиҳати истеҳсоли нуриҳои маъданӣ ҷойи аввалро ишғол мекунад?
- A) Ҳиндустон
 - B) Қазоқистон
 - C) Покистон
 - D) Ёзбекистон
- 16** Кадом давлат ба гурӯҳи мамлакатҳои “Ҳафтгонаи бузург” дохил мешавад?
- A) Аргентина
 - B) Фаронса
 - C) Мексика
 - D) Қазоқистон
- 17** Дар кадом мамлакат афзоиши табиӣи аҳоли аз ҳама камтар аст?
- A) Венесуэла
 - B) Алҷазоир
 - C) Сингапур
 - D) Руминия
- 18** Мамлакати ҷазиравӣ дар Осиёи Ҷануби Шарқӣ.
- A) Бруней
 - B) Бутан
 - C) Шри-Ланка
 - D) Кипр
- 19** Кадоме аз мамлакатҳои номбаршуда захираҳои аз ҳама бештари маъдани оҳанро дорад?
- A) Бразилия
 - B) Ҷопон
 - C) Норвегия
 - D) Арабистони Саудӣ

20 Давлатеро, ки узви Ташкилоти Давлатҳои Содиркунандаи Нафт (ОПЕК) аст, муайян кунед.

- A) ИМА
- B) Ўзбекистон
- C) Русия
- D) Венесуэла

21 Мувофиқати координатаҳои географӣ ва рақамро, ки онҳо дар харита бо он ишора шудаанд, муайян намоед:

- A) 40° а. қ. ва 70° т. ғ.
- B) 40° а. ш. ва 170° т. ш.
- C) 40° а. қ. ва 170° т. ғ.
- D) 70° а. ш. ва 140° т. ғ.

- 1) IV
- 2) III
- 3) V
- 4) I
- 5) II

Мувофиқати халиҷ ва макони ҷойгиршавии онро, ки дар харита бо рақам ишора шудааст, муайян кунед:

А) халиҷи Мексика

В) халиҷи Калифорния

С) халиҷи Аляска

Д) халиҷи Гудзон

1) V

2) IV

3) II

4) I

5) III

23 Мувофиқатро муайян кунед:

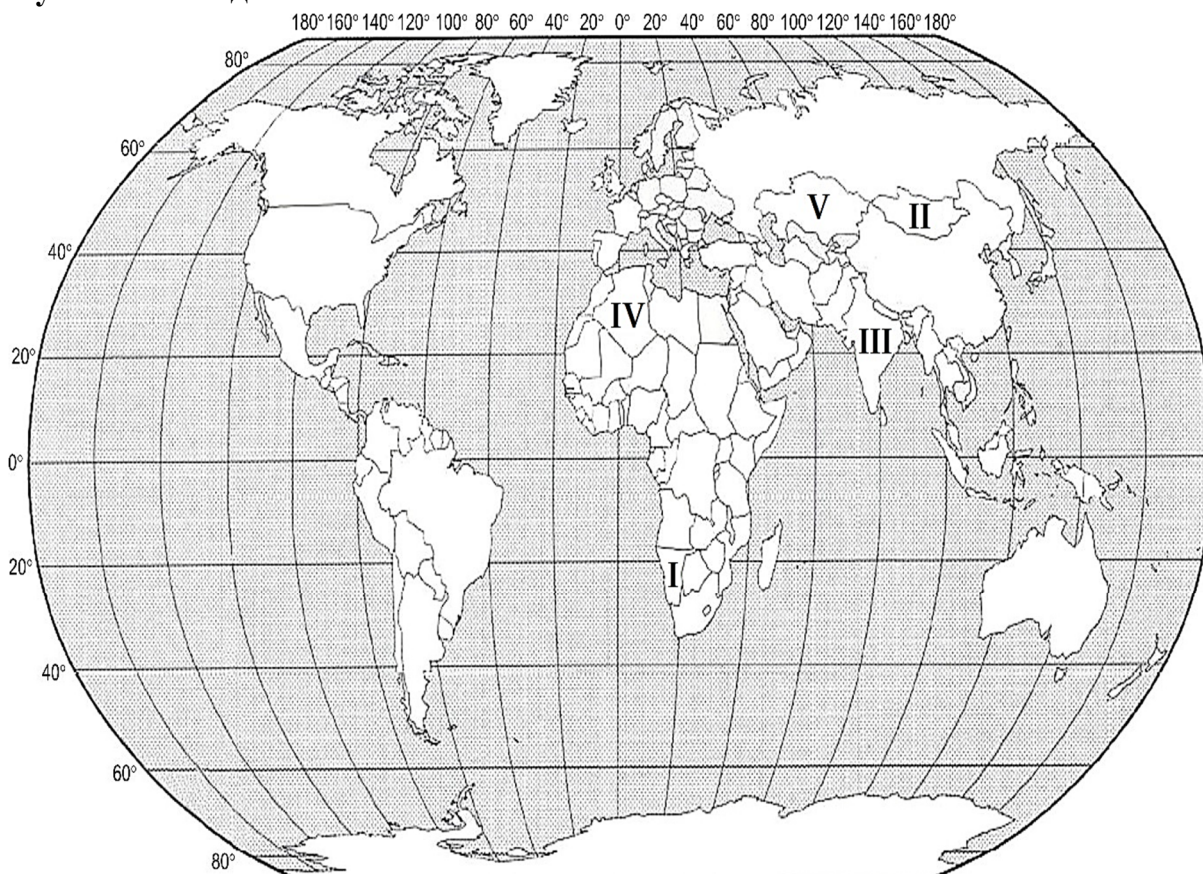
объекти географӣ

- A) парваришгоҳи Зарафшон
- B) мамнуъгоҳи Ромит
- C) қони ангишти Назарайлоқ
- D) Рангкӯл

макони ҷойгиршавӣ

- 1) ноҳияи Айнӣ
- 2) ноҳияи Мурғоб
- 3) шаҳри Ваҳдат
- 4) ноҳияи Рашт
- 5) шаҳри Панҷакент

24 Мувофиқати давлат ва рақамро, ки бо он дар харита ишора шудааст, муайян намоед:

- A) Алҷазоир
- B) Намибия
- C) Муғулистон
- D) Ҳиндустон

- 1) III
- 2) IV
- 3) II
- 4) I
- 5) V

25 Агар шӯрии миёнаи оби кӯл 25 ‰ бошад, дар 1 литр оби он чанд грамм намак мавҷуд аст?

26 Агар ҳарорат дар доманаи кӯҳ +14° C ва дар қуллаи он -4° C бошад, баландии кӯҳ чанд километр аст?

Лутфан, ба варақаи ҷавобҳо гузаронидани ҷавобҳоятонро фаромӯш накунад. Пур кардани варақаи ҷавобҳо ҳатмӣ аст.

Read the text and choose the right answer 1-8.

Rubber

Hundreds of years passed before rubber was used in Europe and other parts of the world. Small pieces of rubber were brought to Europe, and kept by people who liked to collect strange things; but no one thought that rubber could be useful. Then an artist found out that rubber would rub out pencil marks. That was one of the first uses of rubber, and that is how it came to be called "Rubber". Rubber trees grow only in countries where it is very hot or wet. It was not easy to find them.

The men who were hunting for rubber trees found them growing wild in South America, in Central America, and in West Africa. Nearly all the world's rubber comes from the great forests of America and West Africa.

1 Many ... ago people didn't know about rubber.

- A) centuries
- B) millenniums
- C) decades
- D) years

2 ... were the first who had learnt about rubber.

- A) Southerners
- B) Americans
- C) Europeans
- D) Westerners

3 Collectors were collecting pieces of rubber as ... things.

- A) ordinary
- B) unique
- C) regular
- D) unequal

4 An artist found out that rubber could ... pencil marks.

- A) make
- B) stretch
- C) cut
- D) erase

5 Rubber trees grow in countries with very hot and ... climate.

- A) cold
- B) warm
- C) humid
- D) dry

6 ... for rubber trees found them in South and Central America, and West Africa.

- A) Hunters
- B) Experts
- C) Caretakers
- D) Owners

7 Nearly all the world's rubber is ... from the forests of America and West Africa.

- A) developed
- B) invested
- C) produced
- D) sold

8 The story is about an ... material.

- A) hard
- B) liquid
- C) soft
- D) elastic

Read the text and choose the right answer 9-16.

Moonflower

Selenicereus is a 9 cactus that naturally grows 10 Central and South America. People sometimes call it the "Moonflower" because it blooms only for one night.

Only 13 botanic gardens in the world grow 11 plant, and last week, it 12 in the UK. Botanists 13 very excited because it happened in 14 UK for the 15 time. Botanists at Cambridge University did not sleep all week, and 16 watched the plant all the time. They did not want to miss the chance to see the 28-centimeter flower.

9	A) specialist	B) speciality	C) special	D) specially
10	A) on	B) at	C) in	D) of
11	A) this	B) that	C) these	D) those
12	A) blooms	B) bloom	C) bloomed	D) blooming
13	A) was	B) is	C) are	D) were
14	A) the	B) a	C) an	D) -
15	A) first	B) one	C) first's	D) one's
16	A) their	B) they	C) theirs	D) them

17 I ... from Madina since she left Dushanbe.

- A) didn't hear
- B) haven't heard
- C) wasn't hearing
- D) not hear

18 They will have shipped the goods ... your telegram arrived.

- A) when
- B) where
- C) how
- D) why

19 Happiness is ... than money.

- A) important
- B) more important
- C) the important
- D) the most important

20 ... has changed a lot in the last thirty years.

- A) Freedom
- B) Manner
- C) Health
- D) Life

21 Match the words in Column A with the definitions in Column B.

Column A

Column B

A) to heat	1) to perform actions, do something
B) to eat	2) to make or become cool
C) to cool	3) to take (solid food, also soap) into the mouth and swallow it
D) to fry	4) to cook, be cooked, in boiling fat
	5) to make or become hot

22 Match the words in Column A with the definitions in Column B.

Column A

Column B

A) happy	1) deep distress, sadness, or regret
B) joy	2) make sounds and movement of the face and body, showing amusement, joy, etc.
C) smile	3) deep pleasure; great gladness
D) laugh	4) pleased, kind or amused facial expression
	5) feeling or expressing pleasure, contentment, satisfaction, etc.

23 Match the sentences in Column A with their continuations in Column B.

Column A

Column B

A) It is said that modern medicine can	1) easily catch criminals.
B) It is said that our neighbor was a	2) spy during the war.
C) It is said that our policemen can	3) medicinal properties.
D) It is said that civilization is	4) treat cancer.
	5) always on the move.

24 Match the sentences in Column A with the replies in Column B.

Column A

Column B

A) Oh, sorry. I didn't know about it. What's the matter with her?	1) She has a high temperature and a terrible headache.
B) Would you like to go to the birthday party?	2) I'm so sorry, but I can't.
C) Why don't you want to go to the party?	3) Yes, you are right. I just do it.
D) You should call the doctor.	4) All right. Good bye!
	5) Because my mother is ill and I must take care of her.

25 Match the words in Column A with the synonyms in Column B.

Column A

Column B

A) professionally	1) mechanically
B) separately	2) by accident
C) accidentally	3) skillfully
D) automatically	4) by hard
	5) individually

Lesen Sie bitte den Text. Wählen Sie danach die richtige Antwort aus 1 – 8.

Die Sommerferien

Mein Name ist Marie Müller und ich komme aus Deutschland. Der Sommer ist meine Lieblingsjahreszeit. Das Wetter ist im Sommer meistens sonnig und es regnet selten. Im Sommer haben wir keinen Unterricht. Die Ferien fangen Anfang Juni an und alle können verreisen. Einige fahren ans Meer, andere in die Berge.

Ich möchte diesen Sommer meine Großeltern in der Schweiz besuchen. Sie sind vor fünf Jahren in die Schweiz gezogen und haben ein schönes Haus am See gekauft. Da will ich meine Ferien verbringen. Dort kann ich schwimmen und in der Sonne liegen. Der See ist nur 50 Meter vom Haus meiner Großeltern entfernt. Meine Großeltern fehlen mir sehr und ich freue mich, sie wiederzusehen. Ich bleibe dort einen ganzen Monat, danach holen mich meine Eltern ab.

1 Das Wetter ist im Sommer fast immer

- A) reich an Sonnenschein
- B) kühl
- C) regnerisch
- D) von Wolken bedeckt

2 Im Sommer hat Marie

- A) keine Freizeit
- B) viel zu tun
- C) keine Schule
- D) viele Hausaufgaben

3 Die Menschen verbringen ihre Ferien

- A) identisch
- B) unterschiedlich
- C) ähnlich
- D) gleich

4 Wohin sind die Großeltern von Marie vor 5 Jahren gezogen?

- A) nirgendwohin
- B) in ein zentralasiatisches Land
- C) auf eine Insel
- D) in ein deutschsprachiges Land

5 Marie bleibt bei ihren Großeltern

- A) 7 Tage
- B) 5 Jahre
- C) 31 Tage
- D) 1 Woche

6 Der See ist nur ... Meter vom Haus meiner Großeltern entfernt.

- A) fünfzig
- B) fünf
- C) dreißig
- D) ein

7 Marie ... ihre Großeltern sehr und sie freut sich, sie wiederzusehen.

- A) hasst
- B) mag nicht
- C) vermisst
- D) verachtet

8 Worum geht es in diesem Text?

- A) um die Lieblingsjahreszeit von Maries Eltern
- B) um das Schulleben von Marie
- C) um einen schönen See in Deutschland
- D) um Maries Sommerferien

Lesen Sie bitte den Text. Wählen Sie danach die richtige Antwort aus 9 – 16.

Ibod in Deutschland

Ibod Dawlat war sechs Monate in Deutschland. Er ist im Juli 2007 aus Tadschikistan gekommen. Zuerst ist er in Berlin gewesen, dort hat er einen Sommerkurs gemacht. 9 Sommerkurs hat zwei Monate gedauert und Ibod hat gut Deutsch gelernt. Dann 10 er nach Reutlingen gefahren. In Reutlingen hat er in 11 Partnerschule von Duschambe weitergelernt. Es ist nicht leicht gewesen: Anfangs hat er nur wenig verstanden, aber 12 haben ihm geholfen.

Ibod hat in Reutlingen 13 einer Familie gewohnt. Abends hat er manchmal ferngesehen. Aber oft haben Freunde ihn auch eingeladen und 14 haben zusammen Ausflüge gemacht.

Ende Dezember 2007 ist Ibod nach Duschambe zurückgefahren. Er hat 15 Eltern sehr vermisst. Aber jetzt 16 er oft an seine Schulfreunde in Deutschland.

(Saifullojew Ch. Deutsch 9)

9	A) Die	B) Des	C) Der	D) Das
10	A) bin	B) seid	C) ist	D) bist
11	A) einer	B) eines	C) eine	D) einem
12	A) Freund	B) Freundes	C) Freunde	D) Freunds
13	A) beim	B) ans	C) ins	D) bei
14	A) sie	B) er	C) du	D) ich
15	A) seine	B) seinem	C) sein	D) seines
16	A) denkst	B) denkt	C) dachtest	D) denken

17 Mein Freund kauft ... in einem Möbelhaus.

- A) einen Rock
- B) einen Schrank
- C) eine Blume
- D) eine Jacke

18 Ich trinke

- A) Granatapfelsaft
- B) Regenmantel
- C) Torte
- D) Volkslieder

19 Die Blumen, die Sie mir geschenkt haben, ... mir sehr.

- A) gefällt
- B) gefallen
- C) gefielst
- D) gefälltst

20 Wohin möchten ... in Ihrer Urlaubszeit fahren?

- A) Er
- B) du
- C) Ich
- D) Sie

21 Was passt? Ordnen Sie bitte zu.

A) Geschwister	1) Tochter des Sohnes oder der Tochter
B) Brautpaar	2) Eltern des Ehepartners
C) Schwiegereltern	3) Braut und Bräutigam zusammen am Tag der Hochzeit
D) Mutter	4) Frau, die ein oder mehrere Kinder geboren hat
	5) Kinder derselben Eltern

22 Was passt? Ordnen Sie bitte zu.

A) Der Mann,	1) dem denkt für eine Person.
B) Das Mädchen,	2) die ins Kino gehen, sind unsere Freunde.
C) Die Frau,	3) das Schach spielt, ist meine Nichte.
D) Die Jungen,	4) die ein Buch liest, ist unsere Lehrerin.
	5) der kommt, ist uns bekannt.

23 Was passt? Ordnen Sie bitte zu.

A) Warum sieht Ada so glücklich aus?	1) Der da, Papa.
B) Welche Sportart interessiert dich am meisten?	2) Fußball
C) Wer von den Männern ist dein Sportlehrer, Susi?	3) Am Montag.
D) Welches Dorf findest du am schönsten?	4) Ihre Oma besucht sie bald.
	5) Mein Heimatdorf.

24 Was passt? Ordnen Sie bitte zu.

A) Leo nimmt an einem	1) Deutschkurs teil.
B) Frau Franke erinnert sich	2) an den Krieg.
C) Ich bedanke mich für	3) einer Lösung.
D) Wir suchen nach	4) mit sieben Staaten.
	5) die Einladung.

25 Was passt? Finden Sie Wörter mit ähnlicher oder gleicher Bedeutung.

A) Suffix	1) Vorsilbe
B) Plural	2) Einzahl
C) Singular	3) Nachsilbe
D) Präfix	4) Präteritum
	5) Mehrzahl

Lisez le texte et choisissez une bonne réponse 1-8.

Au camp

Le camp de Komron se trouvait plus loin de la ville que le camp de Cherzod, c'est pourquoi il est allé en autobus. Le camp était situé près d'une grande forêt. Le camp avait des terrains de sport sur lesquels les écoliers jouaient aux jeux sportifs, ils sont allés à la rivière pour se baigner et pour pêcher à la ligne. Komron aime la pêche et d'habitude il prend beaucoup de poissons. Ses camarades nageaient et faisaient du bateau. Il a pris part à une compétition de natation mais il n'a pas gagné. C'est son ami Davlat qui a pris la première place. Une fois ils sont allés à une ferme où on élevait des poules, des poulets, des canards, des vaches, des moutons, des chèvres. Ils ont aidé les fermiers et les paysans...

Les garçons ont aidé les fermiers à élever des poules, des moutons, des chèvres, des vaches. Ils ont aidé les paysans à arracher de mauvaises herbes et à cueillir des tomates.

1 Le camp où Komron passait ses vacances était

- A) plus loin de la ville
- B) dans une ferme
- C) au bord de la mer
- D) non loin de la ville

2 Komron est allé au camp

- A) par la rivière
- B) à pied
- C) en autobus
- D) en vélo

3 Les écoliers jouaient aux jeux sportifs

- A) dans les salles de sport
- B) sur les terrains de sport
- C) sur les arbres
- D) dans la grande forêt

4 Pour se baigner et pour pêcher ils sont allés

- A) à la mer
- B) à la piscine
- C) à la maison
- D) à la rivière

5 Komron est

- A) un bon fermier
- B) un mauvais fermier
- C) un bon pêcheur
- D) un mauvais pêcheur

6 Qui élevait les volailles et les animaux ?

- A) Les fermiers.
- B) Les paysans.
- C) Davlat.
- D) Komron.

7

Les garçons ont aidé les paysans

- A) à élever des poules
- B) à prendre part à une compétition
- C) à cueillir des tomates
- D) à nager

8

De quoi s'agit-il dans ce texte?

- A) Il s'agit du camp de Chertzod.
- B) Il s'agit d'une ferme.
- C) Il s'agit de la compétition de natation.
- D) Il s'agit du camp de Komron.

Lisez le texte et choisissez une bonne réponse 9-16.

Un rêveur prudent

Deux amis 9 un voyage. Vers le soir ils sont arrivés à une 10 ville. 11 sont descendus à un hôtel. Là, ils voulaient 12 pour une nuit. Ils se sont fatigués et bientôt ils sont allés dormir. Mais l'un d'eux se leva encore une fois, ouvrit 13 valise, y sortit une paire des souliers, les mit et alla se coucher 14 ses souliers. Son ami s' est étonné et 15 a demandé: "Pourquoi tu le fais?".

"Je suis prudent", répondit l'autre. "J'ai vu une fois dans mon rêve que j' 16 écrasé un verre. C'est douloureux. Et c'est pourquoi je ne dors plus nu-pieds".

9

A) fait	B) va faire	C) ont fait	D) a fait

10

A) petit	B) petites	C) petite	D) petits

11

A) Ils	B) Il	C) Elle	D) Elles

12

A) reste	B) restent	C) rester	D) restez

13

A) ses	B) ces	C) son	D) sa

14

A) avec	B) à	C) de	D) dans

15

A) lui	B) la	C) leur	D) le

16

A) a	B) ai	C) as	D) est

17

A la fin de chaque mois vous devez ... votre grand-mère.

- A) vas voir
- B) aller voir
- C) vont voir
- D) allez voir

18

Nous arriverons dans 20 minutes. Pourriez-vous ... attendre ?

- A) nous
- B) vous
- C) lui
- D) leur

19 Le temps était

- A) bel
- B) beau
- C) beaux
- D) belle

20 La plage se trouve ... bord de la mer.

- A) pour
- B) sur
- C) dans
- D) au

21 Associez les éléments de deux colonnes.

A) Aller, chercher, lire...	1) Ce sont des adverbes.
B) Un livre, une table...	2) Ce sont des adjectifs.
C) Jeune, belle, grand...	3) Ce sont des noms.
D) Une, deux, trois...	4) Ce sont des nombres.
	5) Ce sont des verbes.

22 Associez les éléments de deux colonnes.

A) Nous habitons	1) grande et claire.
B) Zamira va chez	2) à l'école
C) Lola demeure	3) sa grand-mère.
D) Les élèves vont	4) avec sa grand-mère.
	5) au sixième étage.

23 Associez les éléments de deux colonnes.

A) Téléphone-moi ce soir!	1) Seulement dimanche.
B) Et demain?	2) Non, demain j'ai affaires
C) Alors, quand tu es libre?	3) Alors, à dimanche.
D) Allô! C'est Kamol?	4) Je ne peux pas.
	5) Oui, c'est moi.

24 Associez les éléments de deux colonnes.

A) Quand es-tu libre ?	1) Le dimanche.
B) Où est la gare ?	2) Elle est loin d'ici.
C) Qui va au théâtre ?	3) Un livre et deux cahiers.
D) Qu'est-ce qu'il y a sur la table ?	4) Il est chez moi.
	5) Moi et ma sœur.

25 Associez les antonymes de deux colonnes.

A) départ	1) fin
B) avant-garde	2) faiblesse
C) force	3) arrivé
D) commencement	4) démarche
	5) arrière-garde

اِقْرَأِ النَّصَّ وَ اخْتَرِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ 8-1.

رُودَكِي

هُوَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ رُودَكِي السَّمَرْقَنْدِي وَأَصْلُهُ مِنْ رُودَكٍ إِحْدَى قُرَى سَمَرْقَنْدٍ، وَكَانَ إِلَى جَانِبِ شَاعِرِيَّتِهِ حَسَنُ الصَّوْتِ فَاشْتَعَلَ بِالْإِطْرَابِ وَتَعَلَّمَ الْعَزْفَ عَلَى الْبَرْبَطِ مِنْ أَبِي الْعَبَّكَ الْبُخْتِيَارِي. لَمْ يَكُنْ رُودَكِي أَوَّلَ شُعْرَاءِ الْفُرْسِ وَلَكِنَّهُ كَانَ أَوَّلَ شَاعِرٍ بَلَغَ الشَّعْرُ الْفَارِسِيَّ كَمَالَهُ عَلَى يَدَيْهِ، وَاشْتَهَرَ بِالْغَزَاةِ وَالْإِجَادَةِ لَا سِيَّمَا فِي الْغَزْلِ.

وَذَهَبَ الرَّشِيدِي السَّمَرْقَنْدِي إِلَى أَنْ شِعْرُهُ أَرَبَى عَلَى الْمَلِئُونَ وَثَلَاثُمِئَةِ أَلْفِ بَيْتٍ ، كَمَا نَقَلَ الْعَوْفِي أَنَّ أَشْعَارَهُ بَلَغَتْ مِائَةَ دَفْتَرٍ، وَهَذِهِ الْمُبَالَغَةُ لَهَا دَلَالَتُهَا عَلَى وَفَرَةِ أَشْعَارِهِ الَّتِي لَمْ يَبْقَ مِنْهَا غَيْرُ الْقَلِيلِ، وَيَهْمُنَا قَبْلَ كُلِّ شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ رُودَكِي نَظْمُهُ لِمَنْثَوِي كَلِيلَةَ وَدِمْنَةَ عَنِ الْفَارِسِيَّةِ، وَيَقُولُ الْعُنْصُرِيُّ إِنَّهُ ظَفَرَ بِأَرْبَعِينَ أَلْفَ دِرْهَمٍ صِلَةً عَلَى ذَلِكَ.

عَاصَرَ الرُّودَكِي الْأَمِيرَ نَصْرَ بْنَ أَحْمَدَ السَّامَانِي. وَكَانَ شَاعِرُهُ الْأَثِيرُ وَمَدَحَ أُمَرَاءَ بَنِي سَامَانَ وَرِجَالَ دَوْلَتِهِمْ فَأَجْزَلُوا لَهُ الْعَطَاءَ وَعَاشَ خَفِضَ وَثَرَاءً. تُوُفِّيَ رُودَكِي بَيْنَ عَامَيْ ٣٢٩ - ٣٣٠ هـ / ٩٤٠ - ٩٤١ م.

1 ما هِيَ كُنْيَةُ رُودَكِي ؟

(A) رُودَكِي

(B) أَبُو عَبْدِ اللَّهِ

(C) جَعْفَرُ

(D) مُحَمَّدٌ

2 بِمِ اسْتَعَلَ رُودَكِي ؟

(A) بِالرَّسْمِ

(B) بِالرَّوَايَةِ

(C) بِالْإِطْرَابِ

(D) بِالتَّدْرِيسِ

هل كان رُودَكِي أَوَّلَ شُعْرَاءِ الْفُرْسِ ؟

- (A) لا، كان أَوَّلَ شُعْرَاءِ الْعَرَبِ
- (B) لا، لَمْ يَكُنْ أَوَّلَ شُعْرَاءِ الْفُرْسِ
- (C) نَعَمْ، كانَ أَوَّلَ شُعْرَاءِ الْفُرْسِ
- (D) لا، كانَ آخِرَ شُعْرَاءِ الْفُرْسِ

بِمَا اشْتَهَرَ رُودَكِي ؟

- (A) بِخَطِّهِ الْجَمِيلِ
- (B) بِقِصَصِهِ
- (C) بِالْكِتَابَةِ
- (D) بِالْغَزَاةِ وَالْإِجَادَةِ

هل بقيَ كُلُّ أَشْعَارِ رُودَكِي إِلَى يَوْمِنَا هَذَا ؟

- (A) نَعَمْ، بَقِيَ كُلُّهَا
- (B) لا، لَمْ يَبْقَ شَيْءٌ
- (C) لا، لَمْ يَبْقَ إِلَّا قَلِيلٌ
- (D) لا أَدْرِي

أَيُّ مَثْنَوِيٍّ نَظَّمَ رُودَكِي ؟

- (A) كَلِيلَةُ وَدِمْنَةَ
- (B) خَمْسَةَ
- (C) الْمَثْنَوِيَّ الْمَعْنَوِيَّ
- (D) شَاهُنَامَه

فِي زَمَنِ أَيِّ أَمِيرٍ عَاشَ رُودَكِي ؟

- (A) نُوحُ بْنُ أَحْمَدَ
- (B) أَسَدُ بْنُ سَامَانْخَدَاتَ
- (C) نَصْرُ بْنُ أَحْمَدَ
- (D) إِسْمَاعِيلُ بْنُ أَحْمَدَ

(A) عَنْ أَمْرَاءِ بَنِي سَامَانَ

(B) عَنْ خُلَفَاءِ الْعَبَّاسِيِّينَ

(C) عَنْ رُئُوسِ قَرْيَةِ رُودَكِ

(D) عَنْ شَاعِرِ رُودَكِي

إِقْرَأِ النَّصَّ وَ اخْتَرِ الْجَوَابَ الصَّحِيحَ 9-16

الْحُوتُ (٢)

9_ الماءُ مِنْ شِدْقَيْهِ خُرُوجَهُ مِنَ الْمِصْفَاةِ وَ تَبْقَى 10_ مُشْتَبِكَةً بِالْأَهْدَابِ الْأَظْمِيَّةِ فَيَبْتَلِعُهَا عَلَي مَهْلِهِ. وَ التُّجَّارُ يُجَهِّزُونَ 11_ بِالرِّجَالِ وَ الْعُدَدِ لِصَيْدِهِ فَيَصْنُطَاذُهُ الصَّيَّادُونَ طَعْنًا بِالْمَطَارِدِ وَ الْجِرَابِ الْمُشْعَبَةِ فَتَغْرُزُ 12_ جِسْمِهِ وَ تُدْمِيهِ كَثِيرًا جِدًّا. وَ لَا يَزَالُونَ يَطْعَنُونَهُ حَتَّى يَغِيَا مِنَ التَّعَبِ وَ سَيْلَانِ الدَّمِ ثُمَّ يَمُوتُ 13_ عَلَي وَجْهِ الْمَاءِ. فَيَأْخُذُونَ شَحْمَهُ وَ يَضَعُونَهُ 14_ وَ يَحْمِلُونَهُ إِلَى بِلَادِهِمْ لِكَيْ يَسْتَخْرِجُوا مِنْهُ زَيْتًا. وَ فِي 15_ خَطَرٍ كَبِيرٍ عَلَي قَوَارِبِ الصَّيَّادِينَ لِمَا يَحْدُثُ مِنَ الْإِضْطِرَابِ الشَّدِيدِ فِي سَطْحِ الْبَحْرِ 16_ إِرْتِفَاءِ الْحُوتِ وَ هُبُوتِهِ. وَ قَدْ يَضْرِبُ الْقَارِبَ بِذَنْبِهِ فَيَكْسِرُهُ أَوْ يَقْلِبُهُ بِمَنْ فِيهِ.

9	(A) نَخْرُجُ	(B) أَخْرُجُ	(C) يَخْرُجُ	(D) تَخْرُجُ
10	(A) الْأَسْمَاكُ	(B) الْأَسْمَاكُ	(C) الْأَسْمَاكُ	(D) أَسْمَاكُ
11	(A) السُّفُنُ	(B) السَّفِينَةُ	(C) السَّفِينَتَانِ	(D) السُّفُنَيْنِ
12	(A) عَلَي	(B) إِلَى	(C) فِي	(D) مِنْ
13	(A) عَائِمٌ	(B) عَائِمٌ	(C) عَائِمٌ	(D) عَائِمًا
14	(A) فِي الْبَرَامِيلِ	(B) مِنَ الْبَرَامِيلِ	(C) إِلَى الْبَرَامِيلِ	(D) عَلَي الْبَرَامِيلِ
15	(A) صَيْدِهِ	(B) صَيْدَهُمَا	(C) صَيْدَهَا	(D) صَيْدِهِمْ
16	(A) أَمَامَ	(B) عِنْدَ	(C) أَثْنَاءَ	(D) وَرَاءَ

...مِنَ النَّوْمِ بَاكِراً

17

(A) أَجْلِسُ

(B) أَنْهَضُ

(C) أَذْهَبُ

(D) أَنَامُ

18 أَشَاهِدُ فِي الْمَصْنَعِ.

(A) الْعَامِلَةُ

(B) الْعَامِلَةِ

(C) عَامِلَةٌ

(D) الْعَامِلَةُ

19 أَيْنَ يَعْمَلُونَ الْأَطِبَّاءُ؟

(A) فِي الْمَعْمَلِ

(B) فِي الْمُسْتَشْفَى

(C) فِي الْحَقْلِ

(D) فِي الْمَصْنَعِ

20 مَنْ أَيْنَ يَسْتَوِرِدُونَ التُّجَّارُ الْبَضَائِعَ ؟

(A) مِنَ الْمَسَارِحِ

(B) مِنَ الْمَلَاعِبِ

(C) مِنَ الْمَتَاحِفِ

(D) مِنَ الْأَسْوَاقِ

21 اخْتَرِ الْجَوَابَ الْمُنَاسِبَ مِنَ الْعُمُودِ الْأَوَّلِ بِمَا يُنَاسِبُهُ فِي الْعُمُودِ الثَّانِي

(A) أَنَّنِي (1) انْخَفَضْتُمَا

(B) أَنْتِ (2) انْخَفَضْتُمْ

(C) أَنْتُمْ (3) انْخَفَضْتِ

(D) أَنْتَ (4) انْخَفَضْتَ

(5) انْخَفَضْتُنَّ

22 اخْتَرِ الْجَوَابَ الْمُنَاسِبَ مِنَ الْعُمُودِ الْأَوَّلِ بِمَا يُنَاسِبُهُ فِي الْعُمُودِ الثَّانِي

(A) فَمُ.... (1) إِلَيَّ الْبَيْتِ

(B) حَافِظٌ... (2) صَدِيقَكَ عِنْدَ الْحَاجَةِ

(C) إِحْتَرَمُ... (3) عَلَيَّ نِظَافَةَ بَيْتِكَ

(D) عَاوَنُ... (4) أَقْرَبَانِكَ وَ أَصْدِقَائِكَ

(5) مِنْ مَكَانِكَ مُتَأَخِّرًا

إِخْتَرِ الْجَوَابَ الْمُنَاسِبَ مِنَ الْعُمُودِ الْأَوَّلِ بِمَا يُنَاسِبُهُ فِي الْعُمُودِ الثَّانِي

(A) مَنْ أَنْتِ؟	(1) مُلَاكِمَاتُ
(B) مَنْ هُمَا؟	(2) مُلَاكِمَانِ
(C) مَنْ هُنَّ؟	(3) مُلَاكِمُونَ
(D) مَنْ أَنْتَ؟	(4) مُلَاكِمَةٌ
	(5) مُلَاكِمٌ

إِخْتَرِ الْجَوَابَ الْمُنَاسِبَ مِنَ الْعُمُودِ الْأَوَّلِ بِمَا يُنَاسِبُهُ فِي الْعُمُودِ الثَّانِي

(A) أَكَلَ	(1) الْفِعْلُ الْمَهْمُوزُ
(B) غَمَسَ	(2) الْفِعْلُ الصَّحِيحُ
(C) يَسَرَ	(3) الْفِعْلُ الْمُضَاعَفُ
(D) خَذَّ	(4) الْفِعْلُ الْجَامِدُ
	(5) الْفِعْلُ الْمُعْتَلُ

إِخْتَرِ الْجَوَابَ الْمُنَاسِبَ مِنَ الْعُمُودِ الْأَوَّلِ بِمَا يُنَاسِبُهُ فِي الْعُمُودِ الثَّانِي

(A) الْمَعْهَدَيْنِ	(1) الْكَبِيرَةِ
(B) الْمَعْهَدُ	(2) الْكَبِيرَانِ
(C) الْمَعْهَدَانِ	(3) الْكَبِيرَيْنِ
(D) الْمَعَاهِدُ	(4) الْكَبِيرَاتُ
	(5) الْكَبِيرُ

АЛГЕБРА ВА ИБТИДОИ АНАЛИЗ

Формулаҳои зарби мухтасар:

$$\begin{aligned} 1) (a \pm b)^2 &= a^2 \pm 2ab + b^2; & 3) (a \pm b)^3 &= a^3 \pm 3a^2b + 3ab^2 \pm b^3; \\ 2) a^2 - b^2 &= (a - b)(a + b); & 4) a^3 \pm b^3 &= (a \pm b)(a^2 \mp ab + b^2). \end{aligned}$$

Формулаи ҳисобкунии решаҳои муодилаи квадратии $ax^2 + bx + c = 0$

бо коэффитсиентҳои ҳақиқӣ: $x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}.$

Дарачаҳои дорой нишондиҳандаи ратсионалӣ:

$$\begin{aligned} a^0 &= 1 (a \neq 0); & a^1 &= a; & a^x \cdot a^y &= a^{x+y}; & (a^x)^y &= a^{xy}; \\ a^{-n} &= \frac{1}{a^n}; & \frac{a^x}{a^y} &= a^{x-y}; & \left(\frac{a}{b}\right)^x &= \frac{a^x}{b^x}; & (a \cdot b)^x &= a^x \cdot b^x. \end{aligned}$$

Логарифмҳо:

$$\begin{aligned} \log_a a &= 1; & \log_a (b \cdot c) &= \log_a b + \log_a c; & \log_a (b^c) &= c \cdot \log_a b; \\ \log_a c &= \frac{1}{\log_c a}; & \log_a \left(\frac{b}{c}\right) &= \log_a b - \log_a c; & \log_a c &= \frac{\log_b c}{\log_b a}. \end{aligned}$$

Прогрессияи арифметикӣ:

$$\begin{aligned} a_n &= a_1 + d(n - 1) \quad \text{— формулаи аъзoi } n\text{-ум, ки дар ин ҷо } d \text{ — фарқи он;} \\ S &= \frac{a_1 + a_n}{2} \cdot n \quad \text{— формулаи суммаи } n \text{ аъзoi аввал.} \end{aligned}$$

Прогрессияи геометрӣ:

$$\begin{aligned} b_n &= b_1 \cdot q^{n-1} \quad \text{— формулаи аъзoi } n\text{-ум;} \\ S_n &= \frac{b_n \cdot q - b_1}{q - 1} \quad \text{— формулаи суммаи } n \text{ аъзoi аввал, ки дар ин ҷо } q \text{ — маҳраҷи он.} \end{aligned}$$

Ҳосила:

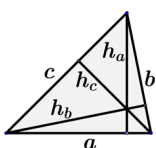
$$\begin{aligned} (c)' &= 0; & (kx + b)' &= k; & (x^k)' &= kx^{k-1}; & (e^x)' &= e^x; \\ (\ln x)' &= \frac{1}{x}; & (\sin x)' &= \cos x; & (\cos x)' &= -\sin x; & (\tan x)' &= \frac{1}{\cos^2 x}. \end{aligned}$$

Формулаи Нютон-Лейбнитс: $\int_a^b f(x)dx = F(x) \Big|_a^b = F(b) - F(a),$

ки дар ин ҷо $F(x)$ — функцияи ибтидоии $f(x)$ дар порчаи $[a; b]$ аст.

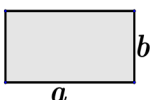
ГЕОМЕТРИЯ

Суммаи кунҷҳои дарунии n -кунҷа: $180^\circ(n - 2).$

Масоҳати секунҷа:

$$S = \frac{1}{2} a \cdot h_a = \frac{1}{2} b \cdot h_b = \frac{1}{2} c \cdot h_c \text{ ё } S = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}, \text{ ки дар ин ҷо } p = \frac{a+b+c}{2}, \quad a, b, c \text{ — тарафҳо, } h_a, h_b, h_c \text{ — баландиҳои секунҷа.}$$

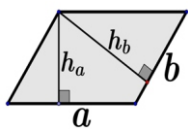
Масоҳати росткунҷа:

$$S = a \cdot b$$

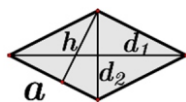
Масоҳати квадрат:

$$S = a^2$$

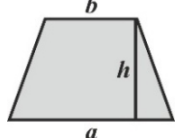
Масоҳати параллелограмм:

$$S = a \cdot h_a = b \cdot h_b$$

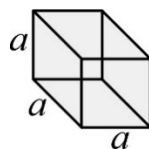
Масоҳати ромб:

$$S = a \cdot h = \frac{d_1 \cdot d_2}{2}$$

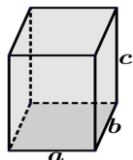
Масоҳати трапетсия:

$$S = \frac{a + b}{2} \cdot h$$

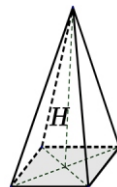
Ҳаҷми куб:

$$V = a^3$$

Ҳаҷми параллелепипед:

$$V = abc$$

Ҳаҷми пирамида:

$$V = \frac{1}{3}SH$$

ТРИГОНОМЕТРИЯ

Баъзе аз қиматҳои функсияҳои тригонометрӣ:

Функция	АРГУМЕНТ																
	0	$\frac{\pi}{6}$	$\frac{\pi}{4}$	$\frac{\pi}{3}$	$\frac{\pi}{2}$	$\frac{2\pi}{3}$	$\frac{3\pi}{4}$	$\frac{5\pi}{6}$	π	$\frac{7\pi}{6}$	$\frac{5\pi}{4}$	$\frac{4\pi}{3}$	$\frac{3\pi}{2}$	$\frac{5\pi}{3}$	$\frac{7\pi}{4}$	$\frac{7\pi}{4}$	2π
	0°	30°	45°	60°	90°	120°	135°	150°	180°	210°	225°	240°	270°	300°	315°	330°	360°
$\sin \alpha$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$-\frac{1}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	−1	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{1}{2}$	0
$\cos \alpha$	1	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$-\frac{1}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	−1	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$	$-\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	1
$\operatorname{tg} \alpha$	1	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	1	$\sqrt{3}$	−	$-\sqrt{3}$	−1	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	0	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$	−	$-\sqrt{3}$	−1	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	0
$\operatorname{ctg} \alpha$	−	$\sqrt{3}$	1	$\frac{1}{\sqrt{3}}$	0	$-\frac{1}{\sqrt{3}}$	−1	$-\sqrt{3}$	−1	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	0	$-\frac{\sqrt{3}}{3}$	−1	$-\sqrt{3}$	−

Робитаи ченаки градусӣ ва радиании кунҷ: $1^\circ = \frac{\pi}{180}$ радиан.

Формулаҳои, ки робитаи функсияҳои тригонометрии як кунҷро ифода мекунанд:

$$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1;$$

$$\operatorname{tg} \alpha = \frac{\sin \alpha}{\cos \alpha};$$

$$\operatorname{ctg} \alpha = \frac{\cos \alpha}{\sin \alpha};$$

$$\operatorname{tg} \alpha \cdot \operatorname{ctg} \alpha = 1;$$

$$1 + \operatorname{tg}^2 \alpha = \frac{1}{\cos^2 \alpha};$$

$$1 + \operatorname{ctg}^2 \alpha = \frac{1}{\sin^2 \alpha}.$$

Формулаҳои кунҷҳои дучанда:

$$\sin 2\alpha = 2\sin \alpha \cdot \cos \alpha;$$

$$\operatorname{tg} 2\alpha = \frac{2\operatorname{tg} \alpha}{1 - \operatorname{tg}^2 \alpha};$$

$$\cos 2\alpha = \cos^2 \alpha - \sin^2 \alpha;$$

$$\operatorname{ctg} 2\alpha = \frac{1 - \operatorname{tg}^2 \alpha}{2\operatorname{tg} \alpha}.$$

Ҳалли муодилаҳои содатарини тригонометрӣ:

$$\sin x = a, \quad |a| \leq 1, \quad x = (-1)^k \arcsin a + \pi k, \quad k \in \mathbb{Z};$$

$$\cos x = a, \quad |a| \leq 1, \quad x = \pm \arccos a + 2\pi k, \quad k \in \mathbb{Z};$$

$$\operatorname{tg} x = a, \quad x = \operatorname{arctg} a + \pi k, \quad k \in \mathbb{Z};$$

$$\operatorname{ctg} x = a, \quad x = \operatorname{arcctg} a + \pi k, \quad k \in \mathbb{Z}.$$